

SEDAT ANAR • Sokaknâme

SEDAT ANAR 1988 yılında Şanlıurfa Halfeti’de doğdu. Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü’nü üçüncü sınıfta bıraktı. 2007 ve 2014 yılları arasında Ankara’da sokak müzisyenliği yaptı. Doğu müziğini ve başta santur olmak üzere doğu müziği çalılarını daha yakından tanımak ve öğrenmek için sık aralıklarla İran’a gitti. 2016 yılından beri İstanbul’da yaşamaktadır. Müzik hayatına profesyonel olarak devam eden Anar’ın sekiz albümü bulunmaktadır.

Diskografi: *Belâgat* (Ahenk Müzik, 2013, Enstrümantal-Solo Santur Albümü), *A’mâk-ı Hayâl* (Kalan Müzik, 2014), *Aşık Ölmez - Yünus’un İzinden* (Kalan Müzik, 2015), *Çağırırım Dost* (Kalan Müzik, 2015), *Ehl-i Beyt Besteleri* (Ahenk Müzik, 2016), *Ayrı Dilden Aynı Gönülden* (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2016), *Osman Kemali Baba Besteleri* (Ahenk Müzik, 2017), *Suyun Ayak Sesi* (Ahenk Müzik, 2018).

İletişim Yayınları 2703 • Anı Dizisi 84
ISBN-13: 978-975-05-2545-2
© 2018 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM
1. Baskı 2018, İstanbul

EDİTÖR Tanıl Bora

YAYINA HAZIRLAYAN Ali Karatay

DİZİ KAPAK TASARIMI Utku Lomlu

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Kıvanç Koçak

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11

Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

SEDAT ANAR

Sokaknâme

Bir Sokak Müzisyeninin
Kaleminden

*Damla, Selo, Sercan Peřan, Orçun Atilla ve
dünyanın bütün sokak sanatçlarına...*

*Bak işte bu sokaktır senin ruhun diyorum
Sokakların da ruhu vardır çünkü
Bir gün küçük bir sokak
Senin de arkadaşın olmuştur
Hem dünya bir sokaktır belki de
İlk gördüğümüz*

- İLHAN BERK*

(*) İlhan Berk'in üç farklı şiirinden alıntı yapılmıştır.

İÇİNDEKİLER

Giriş	9
Halfeti'den Ankara Sokaklarına	13
Sokak, Yeni İnsanlar, Şeftali Suyu ve Konsomatris Abla	41
Ankara'da Sıradan Üç Gün	59
Sokağın Korkulu Rüyası Zabıtalılar ve Oğlu Sokak Müzisyeni Oldu Diye Küsen Bir Anne	69
Ankara Sokaklarından Yunanistan'a	87
İran'a İlk Yolculuk	97
Tebriz'de Müzik ve Edebiyat Muhabbeti	121
Ehl-i Hak (Yaresan)	145
Hayat Tıngırtyıla Devam Ediyor	161
A'mâk-ı Hayâl, Santurum ve Şairler	181
Müzisyenin Derdi Bitmez	199
Santur ve İçinde Santur Geçen Şiirler	213
Albüm	229

Giriş

Bir sokak müzisyeni neden kitap yazar? Yıllardır dost meclislerinde, meşklerde ve konserlerimde, kısa kısa da olsa, sokak müziği yaparken yaşadıklarımı anlatırım. Ben anlattıkça dinleyenler daha çok anlatmamı ister. Öyle yıllardır dememe de bakmayın, daha otuz yaşındayım. Otuz yaşımın sekiz senesini Ankara sokaklarında müzik yaparak ve santurun peşinde İran'a gidip gelerek geçirdim. Dediler ki, "Türkiye'de santur nedir bilmezler, o artık hatıralarda kalmıştır." Ben de bu laflara inat, müzik aşkıyla bir delilik yapayım dedim. Çocukluğumdan beri tarihçi olma hayalleri kuruyordum fakat müziğe olan tutkum tarih sevgimin önüne geçti. Okulu bıraktım ve sık aralıklarla, santurun hâlâ aktif olarak icra edildiği İran'a gittim. Orada geçirdiğim zaman zarfında sadece santur değil, erbane (def) ve tenbur dersleri de aldım. Yalnızca musiki alanında değil, edebiyat ve tasavvuf alanında da bilgi edindim.

Bu kitapta, 2007-2014 yılları arasında tuttuğum günlüklere eklemeler yapmak suretiyle, Halfeti'de başlayıp Ankara'da devam eden hayat serüvenimi, Ankara'da sokak müzisi-

yeniliği yaptığım yılları, santuru ve İran'da geçirdiğim süreçte yaşadıklarımı anlattım. Başlangıçta bir roman kurgusuyla yazmak istediğim kitabı, daha sonra anı formatında yazmaya karar verdim. Başta Ercan Yılmaz ve Şeyma Nur Acıgöz olmak üzere, Burhan Sönmez, Yıldız Ramazanoğlu, Cahit Koytak gibi çok kıymetli büyüklerimin desteğiyle böyle bir kitap yazma cüretinde bulundum. Cüretimin doğruluğunun veya yanlışlığının takdirini siz kıymetli okuyuculara bırakıyorum. “Otuz yaşında bir adamın hatıratı mı olur?” diye sorabilirsiniz. Dilerim bu kitabı okuduktan sonra sorunuza tatmin edici bir cevap bulabilirsiniz. Kitapta ismi geçen kişilerin çoğunu takma isimlerle anmayı uygun buldum. Önerileriyle kitabımı güzelleştirmeme katkı sunan Tanıl Bora ve Ali Karatay hocalarıma ayrıca teşekkür ederim.

Türkiye’de sokak müziği kültürü 90’lı yılların sonlarına doğru ortaya çıkmıştır. Yani ülkemizde sokak müziğinin yaklaşık yirmi yıllık bir geçmişi var. Dolayısıyla Türkiye’de sokak müziği kültürünün tamamen oturmuş olduğunu iddia etmek güç. Önceleri yalnızca İstanbul’da icra edilirken daha sonra İzmir, Ankara, Eskişehir, Bursa ve Adana gibi büyük şehirlerde de sokak müziği yapılır oldu. Son beş yıldır ise Türkiye’nin neredeyse bütün şehirlerinde sokak müziğine tanık olabilirsiniz. Fatih Akın’ın 2006 yılında gösterime giren ve sokak müzisyenlerine ayrı bir bölümün ayrıldığı “İstanbul Hatırası: Köprüyü Geçmek” filmi, sokak müziğinin popülerliğinde gözle görülür bir artışa sebep oldu. Bunun başlıca nedeni, birçok insanın, cumhuriyetin ilanından sonra birkaç kişi dışında icracısı olmayan ve son yirmi yıldır sokak müziğiyle özdeşleşen santur adlı kadim çalgıyla bu film sayesinde tanışmış olmasıdır.

Siyasiyabend, Kara Güneş, Alataş, Light in Babylon, Sam-sara İstanbul ve Masala gibi sokak gruplarının vazgeçilmez çalgısı olan santur, akustik olarak çok güçlü sesiyle münha-

sıran sokak için yaratılmış bir çalgı gibidir. Elbette santur dışında başka enstrümanlarla da sokak müziği yapılıyordu fakat Türkiye’de sokak müziğinin daha yaygın bir hale gelmesinde en büyük rolü santur oynamıştır. Santur çalmaya başladığımdan beri neredeyse her gün birçok kişi sosyal medya üzerinden bana ulaşıp santurla ilgili sorular sorar. Bu kişilerin çoğu sokak müzisyeni olmak istiyor ve nihayetinde de oluyor. Özellikle 2013 yılından sonra ana enstrümanı santur olan birçok sokak grubu kuruldu, kurulmaya da devam ediyor.

Siz kıymetli okuyuculardan, affınıza sığınarak, birkaç ricam olacak. Altını çizmek isterim ki, ben her şeyden önce bir müzisyenim. Dil ve üslubumun zayıflığını hoş görmeni zi, sanatsal yetkinliğimi, asıl alanım olan müzik üzerinden değerlendirmenizi dilerim. Bu çalışmada aranmasımı istediğim tek şey samimiyettir. En zor anlarda bile asla pes etmeyip yoluna devam etmeye çalışan bir müzisyenin yaşadığı sıkıntıları, iyi bir icracı olabilmek adına pek çok şeyden feragat edip başka bir ülkeye gitmek üzere yollara düşüşünün hikâyesini anlatmak istedim. Muhakkak ki, hepiniz sokak müzisyenleriyle karşılaşıyorsunuz. Müzik hayatıma dünyanın en güzel sahnesi olan sokakta başladım. Bu kitabı yazmamın en önemli sebeplerinden biri de, sokakta dinleyip cebimizdeki bozuklukları önlerine bıraktığımız sokak müzisyenlerinin de bir hikâyesi olduğunu sizlere göstermektir. Bu hikâyeyi siz kıymetli okuyuculara anlatmayı başarabilirsem, kendimi amaca ulaşmış sayacağım.

Sokak, sanatımızı icra ettiğimiz her an bize güzelliklerini sunuyordu. Bizi zaman zaman çok kötü durumlar ve olaylarla karşı karşıya bıraksa da bize sunacağı taze renkler, öğreteceği yeni şeyler her zaman vardı. Sokakta sanat yapmak için elit olmak gerekmiyor. Sokak, sanatın elitlerin tekeline de olmadığını gösterdi bana. Şık elbiseler giyip, dinleyici-

lerimizden daha yüksek bir yerde oturarak müziğimizi icra etmek yerine, gündelik kıyafetlerimizle kaldırım taşlarının üzerinde bağdaş kurup, mekânsal olarak iç içe olduğumuz insanlarla müziğimizi paylaştığımız bir yerdi orası. Sokak, dünyanın en güzel sahnesiydi benim için. Bu sahnenin en güzel dekoru ise çöp arabasıydı. Siz hiç içinden çöp arabası geçen bir sahne gördünüz mü?

Halfeti'den Ankara Sokaklarına

*Yalnızım üşüdüm evimden
Kelebekler bekleniyor
– Eviniz nerede peki?
– Kendimle komşuyum ben.*

– HULKİ AKTUŒ

Yine her zamanki saatinde, yani sabahın köründe öten siyah horozumun sesiyle uyandım Halfeti'nin Arđıl köyünde. Annem, “İnekleri nahıra götür oğlum, ben bostana gideceğim” dedi. Nahır, inek ve danaların toplandığı yere denir. Eğer inekleri kendimiz otlatmaya götüremiyorsak nahıra götürüyorduk. Nahıra, köyümüzde maddi durumu en kötü aileden Guccer amcanın oğlu Őiho bakıyor, hayvanları nahırdan alıp bizim yerimize dağa otlatmaya götürüyordu. İnek ve dana besleyenler için güzel bir seçenektir bu; çünkü köydeki insanlar, ayrıca tarımla da uğraştıkları için hayvanları her gün otlatmaya götüremiyorlardı. Hayvanları otlatması karşılığında Őiho'ya harçlık veriliyor ya da ailesine yardım ediliyordu.

Yatağımdan kalktum. Elimi yüzümü yıkayıp inekleri önüme kattım. Bir yandan da beni artık bu köyden kurtarsın diye Allah'a dua ediyordum. Her gün aynı şeyleri yaşamaktan bıkmış ve çok bunalmıştım. Sanki köyden çıkınca her şey çok daha güzel olacakmış gibi hissediyordum. Yeni insanlar tanımak, yeni mekânlar görmek, ezcümle yeni bir hayat istiyordum.

O gün benim için mühimdi, üniversite yerleştirme sınavı sonuçları açıklanacaktı. İnekleri ve danaları nahıra götürdükten sonra eve dönüp kendime kahvaltı hazırladım. Ortaokul ve lise yıllarım boyunca kendi kahvaltımı kendim hazırlamıştım hep. Annem zaten sabahtan akşama kadar ineklerle ve tarlayla uğraşıyordu. Ben ve kardeşlerim Sezgin'le Selahattin elimizden geldiğince annemize yardım etmeye çalışıyorduk. Kahvaltımı yaptıktan sonra köyümüzde yeni açılan internet kafeye gittim. Kafenin adı Kütüknet İnternet Cafe'ydi. Sahibi Enver abiye her seferinde, "Bu tabelayı değiştir abi, iki kere internet yazıyor" derdim. O ise "Sen bilmiyorsun, doğrusu bu" diye cevap verirdi. Yine aynı diyalogdan sonra üstelemeden bilgisayarın başına geçtim. Sonuç açıklama sistemi yoğunluktan açılmıyordu. Uzun süre bekledikten sonra sisteme girmeyi başardım. Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü'nü kazanmıştım. Nedense mutluluğumu içime atıp belli etmek istemedim. Enver abi, "N'oldu Sedat, kazandın mı?" diye sordu. "Evet abi, kazanmışım" dedim. Hangi bölümü kazandığımı bile sormadan, "Helal olsun sana! Arğıl köyünde, okumuş adamlar daha da çoğalacak" dedi.

İnternet kafeden çıkıp eve geldim. Annem bostana gitmişti. Babama Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü'nü kazandığımı söyledim. "Hayırlı olsun" dedi. Sevinip sevinmediğini anlayamamıştım. Zaten babamı hiçbir zaman anlayamadım; bir müddet sonra anlamaya çalışmaktan da vazgeçtim. Annem bostandan döndüğünde o sormadan ben söyledim üniversiteyi kazandığımı. Gözlerinin içi gülüyordu. Benden daha çok sevinmişti. Sürekli "Aferin oğluma!" deyip duruyordu. Annem benim her şeyimdi, onu çok seviyordum. Her zaman öğretmen olmamı isterdi. Ama maalesef olamadım, müzisyen oldum. Bundan dolayı hep kızdı bana. Müzik yerine tıngırtı demeyi tercih etti. "Oğlum bırak bu tıngırtıları, oku öğretmen ol. Maaşı var, üç ay tatili var; devlet kapısıdır,

sağlamdır” deyip durdu yıllarca. Maalesef doğru dürüst bir meslek sahibi olamayıp sokak müzisyeni oldum. Bu durumdan çok rahatsızdım ama benim müzik hevesimi yakından bildiği için pek bir şey de diyemiyordu. *Belâgat* adlı santur albümümü yaparken, sattığı yoğurt ve peynirlerin parasıyla gizlice yardım etmişti bana. Hem kızar hem de yardım ederdi. Ana yüreği işte.

Babam ise kendisine yardımcı olmam için onunla Adana’ya gidip, kendisi gibi peynirci olmamı istiyordu. Annem ineklerimizin sütünden peynir yapar, babam da onları Adana’da satardı. Okumam ya da müzisyen olmam babamın çok umurunda değildi. Onun karakterine en uygun sıfat, “dümdüz”dü. Şair ne güzel demiş: “Baba düzyazıdır; anne şiir!”

Üniversiteyi kazanmıştım, köyden çıkacağım için çok mutluydum. Köydeki ilginç karakterli arkadaşlarımdan uzaklaşmak da bana iyi gelecekti. Arkadaşlarım, ilkokuldan lise son sınıfa kadar maalesef iki ayrı grup halinde takılmışlardı. İki grup birbirini hiç sevmezdi. Bu grupların bir de başkanı olurdu. Eğer başkanla bir sorun yaşarsan, gruptaki diğer arkadaşların hiçbiri seninle konuşmazdı. Ben iki gruba da dahil olmadım. Ortada kalıp daha çok kendi kendime zaman geçiriyordum. Dedemin dışında dertleşeceğim doğru düzgün bir arkadaşım yoktu. Köyde kitap bulmak da çok zordu, elime ne geçerse hemen okuyordum.

Dedemden sonra köydeki en iyi arkadaşım curamdı. Curamın da bir kalbinin olduğuna ve nefes aldığına inanıyordum. Kalbin sadece canlılara bahşedilmediğini daha o zamanlar idrak etmiştim. Çok sonraları İbn-i Arabi okumaları yaparken, “eşyanın hakikati” diye bir kavramla karşılaşacaktım. İşte o zaman, Allah’ın yarattığı her şeyin nefes almasının, benim sezgilerimin ve zanlarımın ötesinde bir gerçeklik olduğunu anladım.